

Marcin Naranowicz

Streszczenie

„Jak nastrój wpływa na przetwarzanie języka rodzimego i obcego:
Dowody behawioralne oraz elektrofizjologiczne”

Życie nie jest doświadczeniem neutralnym (Izard 2007). Nastrój dyskretnie, ale znacząco wpływa na nasze procesy poznawcze, w tym na rozumienie języka (Naranowicz 2022). Wiele badań naukowych wykazało, że pozytywny nastrój można powiązać z myśleniem asymilacyjnym i opartym na heurystyce, a nastrój negatywny z myśleniem akomodacyjnym i zorientowanym na szczegóły (Forgas 2017). Co ciekawe, podczas gdy coraz większą uwagę w badaniach poświęca się mechanizmom poznawczym zaangażowanym w rozumienie języka ojczystego (L1), niewiele wiadomo o tym, czy i jak pozytywny i negatywny nastrój wpływają na rozumienie języka obcego (L2; Kissler i Bromberek-Dyzman 2021). Jako, że coraz więcej dowodów wskazuje, że osoby dwujęzyczne doświadczają zmniejszonej wrażliwości na treści emocjonalne w L2 (Jończyk 2016), a także zwiększonej aktywacji ukrytych mechanizmów regulacji emocji w L2 niż L1 (Morawetz et al. 2017), można postawić hipotezę, iż pozytywny i negatywny nastrój inaczej oddziałują na rozumienie L1 i L2.

Aby wypełnić tę lukę badawczą, niniejszy projekt doktorski miał na celu zbadanie czy i jak pozytywny i negatywny nastrój wpływają na behawioralne i elektrofizjologiczne reakcje w L1 i L2, zwracając szczególną uwagę na mechanizmy poznawcze zaangażowane w rozumienie języka. Aby odpowiedzieć na to pytanie badawcze, przeprowadzono jeden eksperyment behawioralny (Artykuł 1, Naranowicz et al. 2022a) i dwa eksperymenty elektrofizjologiczne (Artykuł 2, Naranowicz et al. 2022b; Artykuł 3, Jankowiak et al. 2022), uzupełnione przez krytyczny przegląd literatury (Artykuł 4, Naranowicz 2022).

Artykuł 1 (Naranowicz et al. 2022a) był poświęcony wpływowi nastroju na przetwarzanie słów emocjonalnych w L1 i L2. Zaobserwowano sprzyjający wpływ pozytywnego w stosunku do negatywnego nastroju na szybkość ocen emocjonalności słów tylko u kobiet, co sugeruje, że kobiety mogą być bardziej wrażliwe na wahania nastroju niż mężczyźni (Bianchin i Angrilli 2012). Osoby badane reagowały także równie szybko na pozytywne słowa w L1 i L2 w pozytywnym ale nie negatywnym nastroju, co sugeruje, że treści pozytywne mogą być kodowane w sposób bardziej asymilacyjny niż treści negatywne, co ułatwia wyszukiwanie ich znaczenia w pamięci semantycznej w pozytywnym nastroju (Faul i LaBar 2022).

Artykuł 2 (Naranowicz et al. 2022b) dotyczył wpływu nastroju na rozumienie sensownych i bezsensownych zdań w L1 i L2. Zaobserwowano korzystny wpływ pozytywnego nastroju na dostęp leksykalno-semantyczny w L1 w stosunku do L2, co sugeruje, że osoby dwujęzyczne mogą być „odporne” na zmiany nastroju w L2 ze względu na zwiększoną aktywację mechanizmów regulacji emocji (Morawetz et al. 2017). Ponadto integracja semantyczna i ponowna analiza semantyczna zostały przyćmione w negatywnym nastroju w L2 w stosunku do L1, co wskazuje na aktywację ochronnych mechanizmów tłumienia (Wu i Thierry 2012).

Artykuł 3 (Jankowiak et al. 2022) poświęcony był wpływowi nastroju na sensowne (dosłowne), bezsensowne (anomalne) i nowe metaforyczne zdania w L1 i L2. Podczas gdy zmiany nastroju nie miały wpływu na procesy leksykalno-semantyczne, integracja semantyczna i ponowna analiza semantyczna zdań bezsensownych były bardziej obciążające poznawczo niż zdań sensownych i nowych metafor. Nie zaobserwowano jednak takiej różnicy w nastroju negatywnym. Taki schemat wskazuje na aktywację przetwarzania heurystycznego i asymilacyjnego w nastroju pozytywnym, które zostało stłumione w nastroju negatywnym (Vissers i in. 2013).

W Artykule 4 (Naranowicz 2022) dokonano przeglądu wcześniejszych badań nad nastrojem i procesami semantycznymi, zwracając szczególną uwagę na rozważania teoretyczne i metodologiczne, a także wcześniejsze dowody behawioralne i elektrofizjologiczne.

Ogółem, wyniki tego projektu doktorskiego oferują nowy wgląd w badania nad afektem i dwujęzycznością, pokazując, że poza poziomami biegłości językowej, nastrój decyduje o jakości rozumienia znaczeń semantycznych w poszczególnych językach osób dwujęzycznych.